

KAUNO APSKRITIES VIRŠININKO BORTKEVIČIAUS 1941 M. RUGPJŪČIO 7 D. INSTRUKCIJA APIE ŽYDŲ GETŲ ĮRANGĄ, APSAUGĄ IR JŲ GYVENTOJŲ ELGESĮ

Kaunas, 1941 m. rugpiūčio mėn. 7 d.

Lietuvos respublikos
VRM
Kauno aps. viršininkas
Bendrasis skyrius
Nr. 445

Visiems valsčių viršaičiams
Policijos nuovadų viršininkams

Pavedu Tamstoms, bendrai veikiant, ligi š. m. rugpiūčio 15 d. žydų getams atskirti nuošalinę miestelio dalį, aptverti ją jų lėšomis ir apgyvendinti visus valsčiaus žydus.

Kitų rasių asmenys, kurie gyvena su žydais ar žydėmis kaip sutuoktiniai, turi tokius ryšius nutraukti. Tokių ryšių nenutraukę arba kad ir nutraukę, bet palaiką su antra puse fizinius ar medžiaginius ryšius, traktuojami kaip žydai ir uždaromi getuose. Į getus talpinami ir jų vaikai.

Getų tvoras galima daryti iš vielos, lentų ir karčių. Tvorų sandarumas iš viešųjų pravažiavimų pusės būtinas, o iš kitur nebūtinas.

Išorinė getų apsauga organizuojama iš partizanų kariniais pagrindais. Apsaugos tikslas – kad žydai saivališkai nesišalintų iš getų ir kad pašaliniai asmenys nepalaikintų ryšių su getuose gyvenančiais.

Sutalpinus getuose žydus, įspėti juos, kad bandantis saivališkai išeiti už geto ribų apsaugos pareigūnų be įspėjimo bus šaudomas.

Getų viduje tvarkai palaikyti iš žydų tarpo suorganizuoti policiją, žiūrint reikalo, iš 5–15 asmenų. Žydų policistus apginkluoti medinėmis kuokelėmis, kurias jie gali vartoti tvarkos palaikymo reikalui. Kur dar nėra žydų komitetų, įpareigoti juos griežtai aprėžtu laiku tokius komitetus sudaryti. Komitetų sudėtis – 12 žmonių. Komiteto asmeninės sudėties sąrašai įteikiami po vieną viršaičiui ir policijos nuovados viršininkui.

Dėl kurių nors priežasčių komiteto nariui išvykus, jo vieton per 24 val. turi būti išrinktas kitas ir apie tai pranešta viršaičiui ir policijos nuovados viršininkui.

Per šį komitetą tvarkomi visi žydiškojo geto reikalai.

Žydai getuose maitinasi savo pačių lėšomis, sumažintomis maisto normomis ir be teisės gauti šiuos produktus: mėsos ir jos gaminių, pieno ir jo gaminių, riebalų ir kiaušinių. Žydams tenkantis maisto davinyš perduodamas komitetui, kuris pats ir paskirstymu rūpinasi. Ligi žydai bus suvaryti į getus, t. y. iki š. m. rugpiūčio 15 d., ten, kur nėra atskirų žydams krautuvių, nustatyti jiems atskirą paros valandų laiką, reikalingą prekėmis apsirūpinti.

Getuose gyvenantiems žydams vyriškosios lyties 12–60 metų amžiaus turi būti sudaryti sąrašai jų specialybėmis, kurių vienas egzempliorius laikomas valsčiaus savivaldybėje, vienas policijos nuovadoje ir vienas siunčiamas man. Šių sąrašų sudarymą reikia pavesti getuose esantiems inteligentinių profesijų žydams. Pagal tuos sąrašus bus galima tikslingiau naudoti žydus darbams.

Šiuos nuostatus vykdo viršaitis ir policijos nuovados viršininkas sutartinai, ir jie abu už tai atsakingi.

Kalba netaisyta.

Dieckmann Ch., Sužiedėlis S. *Lietuvos žydų persekiojimas ir masinės žudynės 1941 m. vasarą ir rudenį: šaltiniai ir analizė*, Vilnius: „Margi raštai“, 2006, p. 247–248.